

Editorial. La restitució a Catalunya dels documents confiscats arran de la Guerra Civil, pàg 1 / Qüestions de Treball. Normativa internacional en gestió de documents, pàg 2 / Noticiari. pàg 7 / Rerefons. La Llei d'Arxius i documents, pàg 16. Memòries d'un arxivador de secà, pàg 17. El nou Arxiu Històric de Lleida, pàg 18. / Bibliografia. pàg 20.

Editorial

La restitució a Catalunya dels documents confiscats arran de la Guerra Civil

El divendres 15 d'abril de 2005, el contenciós sobre la documentació confiscada a Catalunya des que fou ocupada per l'exèrcit franquista i, tot seguit, traslladada a Salamanca iniciava la recta final cap a la seva resolució. Per acord de Consell de Ministres es va aprovar el projecte de llei de restitució a la Generalitat de Catalunya dels documents confiscats amb motiu de la Guerra Civil que actualment es troben a l'Arxiu General de la Guerra Civil Espanyola (AGGCE), a Salamanca.

El maig del 2004, el Congrés dels Diputats aprovà una proposició no de llei per la qual instava el Govern central a iniciar un procés de

diàleg amb el Govern de la Generalitat per tal d'arribar a un acord que fes possible la resolució del contenciós arxivístic. El resultat d'aquest diàleg és la creació d'una Comissió d'experts (formada per historiadors, juristes i arxiviers) amb la funció d'assessorar el Govern i, ara, la presentació al Congrés del projecte de llei de restitució de documents.

El projecte de llei es basa en les conclusions generals de l'informe lliurat al Ministeri de Cultura el 23 de desembre de 2004 per la Comissió d'experts, on s'aconsellava que la resolució del conflicte tingués per guia els dos principis següents: 1) la condemna de les

confiscacions de documents amb finalitat repressiva i el dret a la compensació del greuge; 2) la salvaguarda dels drets de les víctimes de la repressió política que avui utilitzen la documentació amb finalitats de compensació i la protecció dels béns culturals avui concentrats a l'AGGCE.

El text que es presenta al Congrés dels Diputats estableix que l'Estat restituirà a la Generalitat la documentació del seu arxiu institucional que li va ser confiscada, tant dels òrgans de govern com de la seva Administració, d'entitats dependents i del Parlament de Catalunya. Pel que fa a la documentació confiscada a persones físiques i jurídiques privades, el projecte de llei estableix la seva transferència a la Generalitat, la qual, en nom de l'Estat, haurà de gestionar les sol·licituds de restitució.

Els documents de la Generalitat de Catalunya -que ja són identificats, descrits, microfilmats, digitalitzats i accessibles per Internet- han de retornar abans del termini de

tres mesos, des de l'entrada en vigor de la llei. Per a la identificació de la documentació de persones físiques i jurídiques privades, abans dels dos mesos d'entrada en vigor de la llei, es crearà una Comissió Mixta integrada per representants del Govern i de la Generalitat. El resultat de la identificació es notificarà als legítims titulars de la documentació, quan siguin coneguts, o se'n farà comunicació pública, si no fos així. En el termini d'un any, a comptar des de la notificació de l'acta d'identificació, es podrà exercir el dret a sol·licitar la restitució de documents i altres efectes confiscats. Passat aquest termini, caducarà el dret a la restitució i correspondrà a la Generalitat de Catalunya la custòdia de la documentació.

El projecte acordat pel Consell de Ministres posa les bases per resoldre i superar aquest llarg i abastament sentit conflicte i ho fa d'acord amb els principis, criteris i recomanacions generalment acceptades arreu del món per a la resolució de conflictes relacionats amb desplaçaments d'arxius.

Qüestions de Treball

Una primera visió sobre la normativa internacional en gestió de documents

Lluís Cermeno i Martorell

En els darrers vint anys hem assistit, a nivell internacional, a un gran creixement de la gestió documental. A Catalunya aquesta expansió ha coincidit temporalment amb un procés molt accelerat de canvis polítics, institucionals i socioeconòmics. També els arxivers, en un termini molt breu, hem passat de ser uns professionals dedicats quasi exclusivament a la preservació de documents històrics a poder intervenir en tot el cicle vital dels documents. Ara afrontem un nou repte, pràcticament sense temps de transició: integrar els documents electrònics a sistemes generals de gestió documental. I per afrontar aquest procés s'està desenvolupant a nivell internacional un seguit de normativa que ens cal

conèixer i que també cal que sapiguem en quin punt d'elaboració és de forma que el col·lectiu pugui obtenir una primera impressió del moment en el que ens trobem actualment.

Més recentment, des del final del noranta fins ara, estem assistint a l'elaboració, publicació i implementació d'un seguit de normatives, estretament entrelaçades, que en molt poc temps estan influïnt i influïran en la gestió de documents. D'aquest conjunt de normes la referència principal és la ISO 15489:1: 2001(E) *Information and documentation-records management*. Vinculades hi trobem normes com les ISO 23801, ISO 15801, PDF-A, MoReq i AS 5080, que més en-

davant comentarem breument. Tot aquest conjunt normatiu que s'està desplegant persegueix resoldre aspectes concrets de la gestió documental que generen incertesa als responsables de les organitzacions; aspectes com ara la validesa legal de documents digitalitzats, la gestió dels documents electrònics i de les metadades associades, la preservació a llarg termini, etc.

Comentem en primer lloc la norma ISO 15489; aquest és un estàndard aprovat i publicat l'any 2001 que té com a base la norma australiana AS 4390, elaborada pels arxius nacionals australians. ISO15489 consta de dues parts; la primera és la norma i la segona l'informe tècnic que amplia i explica aspectes pràctics de la primera. Si extraiem els aspectes essencials d'aquest estàndard observem que recull i sistematitza els principis que proposa Rhoads¹. És, des del meu punt de vista, una norma plenament arxivística atès que, a partir de les característiques dels documents (autenticitat, fiabilitat, integritat i ús), ens indica les operacions essencials a que els podem sotmetre: captura, classificació, avaluació, transferència, eliminació... La norma insisteix en aspectes com el ple suport de la direcció en el procés d'anàlisi, disseny i implantació de la norma en un organisme i també en la voluntat o necessitat que aquesta sigui aplicable al conjunt d'un organisme. Destaquem que ISO 15489 estableix que els elements essencials del SGDA són d'aplicació a qualsevol document d'una organització, independentment del seu suport físic. Aquest principi és essencial per aclarir la responsabilitat dels arxiviers en la gestió de la documentació electrònica, que per la seva especificitat tecnològica es podia estar duent a terme dins d'una organització de forma segregada de la documentació tradicional.

Pel que fa a l'aplicació de la norma, proposem dos elements a considerar :

- A un primer nivell tenim que ISO 15489 s'està configurant com un compendi de bones pràctiques en gestió documental. Així, els organismes troben en aquest estàndard una guia per a l'elaboració i aplicació dels requisits, processos i productes en el seu SGDA.

- En segon terme hi trobem la possibilitat de certificar, per part d'una entitat autoritzada, el SGDA d'un organisme basat en ISO 15489. Aquest a hores d'ara és un debat obert, però que en cas de ser factible obriria grans possibilitats d'expansió al nostre sector professional. Així mateix permetria discriminar de forma indubtable aquells productes conformes a norma d'aquells que no ho són. Pensem com una de les possibilitats, per exemple, en programaris de gestió documental certificats per entitats certificadores.

Com tota norma, la ISO 15489 estableix i usa una terminologia. D'aquests termes n'hi ha que estan plenament assumits per la nostra praxi, i altres que s'hauran d'anar incorporant. Fixem-nos per exemple en el terme *disposició*; és un terme que agrupa dues accions sobre els documents i que practiquem habitualment: la transferència de documents o l'eliminació. Altre terme que està generant debat és el concepte anglès *record*; aquest no és més que el que tots nosaltres entenem per *document*. Algunes traduccions a l'espanyol de terminologia informàtica als anys 80, moltes d'elles fetes en aquell moment a països de l'Amèrica Llatina o de llatins que treballaven a empreses nordamericanes, van traduir-ho directament com a *registres*. Aquesta és una expressió que ha fet fortuna en el món de la informàtica i s'ha acabat traslladant a l'entorn de la normativa ISO 9000 i 14000, atès que aquestes normes parlen de *registres*. Paral·lelament el món de la documentació i la biblioteconomia va anar atribuint al concepte *document* a qualsevol producte on enregistrem informació. Així, per exemple, quan anem a la biblioteca pública de la nostra vila i demanem en préstec una revista, un vídeo en CD i un llibre, resulta que ens en duem tres "documents". Crec que aquest estàndard contribuirà a "normalitzar" el concepte document en el seu sentit primigeni i ho farà quan finalment s'apliqui de forma amplia. Hem de considerar que l'adopció d'un terme per part d'una norma ISO afecta, en aquell aspecte a les altres normes ISO; així és factible que, a mig termini, quan es revisin les ISO de les famílies 9000 i 14000 aquestes procedeixin a incloure el terme "document" en lloc del "registre" actual. En tot cas les normes no deixen de ser

fruit del debat, de l'acord, d'una convenció en definitiva i que aquesta sempre es pot revisar. L'adopció de nova terminologia és un símptoma que la nostra professió evoluciona i allò que hem de fer com col·lectiu és participar en els fòrums on es decideix i fer valdre el nostre coneixement i experiència.

Indicar que, en aquest moment, AENOR ha sotmès a informació pública la versió castellana de la primera part de la norma ISO 15489 elaborada pel Comitè Tècnic de Normes 50 amb l'objectiu que sigui adoptada com a norma UNE. És en procés de revisió la traducció de la segona part de la norma; de forma que és possible que disposem d'aquestes normes traduïdes a final de 2005. La traducció de la norma facilitarà la seva difusió i adopció d'aquest estàndard entre el col·lectiu professional d'Espanya i dels països llatinoamericans. A nivell català podem partir d'uns elements coincidents amb la norma ISO que altres organitzacions no tenen encara suficientment desenvolupats i que necessàriament hem d'aprofitar al màxim per estendre la gestió documental. Aquests avantatges poden ser:

- La Llei 10/2001, d'arxius i documents té com a un dels seus objectius principals la gestió documental i estableix un òrgan que desenvolupa el paper d'Autoritat arxivística (Direcció del Sistema d'Arxius de Catalunya).
- Disposem d'un ens d'avaluació documental consolidat, la Comissió Nacional d'Accés Avaluació i Tria Documental.
- Els treballs de descripció que du a terme el projecte NODAC basats en ISAD(g) per donar resposta a la classificació.
- Existència de normes específiques i polítiques de SGDA a les principals Administracions catalanes.
- L'aposta de les nostres Administracions pel e-govern; àmbit en el qual és imprescindible i plenament justificat l'adopció de SGD.

Tot i així podríem anotar dèficits en formació, en gestió de documents electrònics, en nombre de persones dedicades a la gestió de documents, en normativa específica etc. De la lectura dels elements esmentats podríem convenir que aquest un

moment crític pel futur del nostre model arxivístic en gestió de documents. Ens calen polítiques de caràcter interdisciplinari, accions i recursos que permetin traslladar i aplicar els principis normatius a la tasca diària dels professionals, a més de recolzar-los des de la Direcció del Sistema.

Finalment, indicar-vos que a nivell d'ISO com organisme està obligat a revisar les normes que té aprovades cada 4 anys. Enguany s'ha iniciat formalment la revisió internacional de la versió de 2001 de la ISO 15489. És un procés que ara comença, que potser només produeixi petites correccions de la norma vigent però no deixa de ser una nova oportunitat que podem aprofitar per participar en la modulació de la futura versió de la norma.

Vinculades a ISO 15489 hi trobem un seguit de normes que comentarem tot seguit. La primera és el *Model de requeriments per a la Gestió de Documents Electrònics*, conegut com a MoReq. Aquestes normes van ser impulsades per la Unió Europea dins el seu programa IDA (*Interchange of Data between Administrations*), i de facto són l'alternativa europea a les normes DOD nordamericanes. L'objectiu essencial de MoReq és servir de guia per a les organitzacions que vulguin implementar un SGDE. També poden servir de base per a l'elaboració de plec tècnic per a la contractació de programaris que gestionin un SGDE, com recentment han fet conjuntament el Govern d'Aragó i l'Ajuntament de Saragossa. MoReq és una normativa que estableix un seguit de requeriments molt detallats de les diverses operacions en un SGDE (captura, classificació, gestió de metadades, accés...). MoReq fa una distinció entre aquells requeriments que serien de caràcter obligatori dels opcionals. Cal esmentar que en el procés de redacció de MoReq es va seguir l'esborrany en aquell moment de la norma ISO 15489 i ISAD (G).

En segon lloc trobem ISO/TS 23081-1:2004 (E) *Metadata for records*. L'objectiu de la norma és ser una guia per a comprendre, implementar i usar metadades en el marc de la Norma ISO 15489. Actualment és en procés d'elaboració la segona part de la norma, l'informe tècnic, que comple-

mentarà la part primera. Aquestes normes actualment estan publicades en anglès, però el CTN 50 d'AENOR va acordar en la darrera reunió procedir a la seva traducció al castellà. De forma que un cop finalitzada la tramitació de la norma ISO 15489 per tal que esdevingui norma UNE, aspecte que ja hem comentat abans, s'iniciarà la mateixa tramitació per aquest estàndard.

Com normes vinculades a la gestió documental hi trobem una altra norma de l'any 2004. Aquesta és la norma ISO/TR 15801:2004 *Recommendations for trustworthiness and reliability*. L'origen d'aquesta norma és una British Standard sobre admissibilitat legal de documents digitalitzats. La norma vol donar seguretat jurídica a les organitzacions en els processos de digitalització de documents i la posterior incorporació d'aquests a SGDE. La norma consta de dos àmbits. El primer és un seguit de pautes tècniques per a la digitalització de documents i el segon uns protocols d'actuació a seguir en la digitalització.

Com a projectes que es podrien perfilar com a futures normes ISO hi tenim dues candidatures: l'AS 5090 i PDF-A. La primera, AS 5090 *Work process analysis for recordkeeping*, persegueix normalitzar amb detall el procés d'anàlisi de documents en els fluxos de treball d'una organització. A hores d'ara el comitè internacional està debatent si aquest estàndard es podria adoptar com norma o bé s'integra a ISO 15489, aprofitant el procés de revisió d'aquesta. En segon lloc tenim el projecte PDF-A (aquesta A significa Archive). Aquest projecte ha estat desenvolupat conjuntament per Adobe i els NARA i pretén donar solució a un dels aspectes més incerts des del punt de vista arxivístic com és el de la conservació a llarg termini de documents digitals.

En darrer terme, i ja no dins els aspectes purament normatius, vull destacar que el Consell Internacional d'Arxius ha elaborat un esborrany de *Guia pràctica per a la gestió de documents electrònics* que de ben segur serà de gran utilitat als arxiviers. Aquest document va ser presentat dins del marc del darrer Congrés Internacional d'Arxius celebrat a Viena l'any 2004. Que el CIA hagi

elaborat aquest manual no deixa de ser un símptoma més del canvi; pensem que el mateix organisme, tot i estar encara en fase d'esborrany (això si molt avançat), ja està promovent la traducció d'aquest a altres llengües. Així doncs, s'ha iniciat la traducció al francès i en breu es farà a l'espanyol per mitjà del grup CARMEN².

D'aquest procés que us hem ofert una breu pinzellada podem destacar la intensitat i velocitat amb la que s'està generant normativa específica en gestió de documentació, pensem que les normes esmentades s'han produït en un lapse de només 5 anys. Altres aspectes destacables d'aquest conjunt normatiu podria ser:

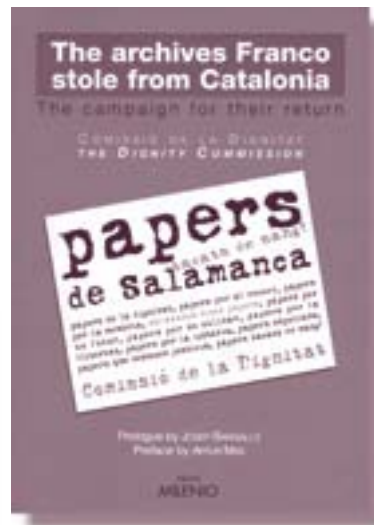
- Tracten aspectes diversos de la gestió dels documents, sovint complementaris.
- La "centralitat" que està assolint ISO 15489, dins del conjunt.
- La indiscutida integració de la documentació electrònica en Sistemes generals de gestió de documents.

Des del nostre àmbit professional caldria treballar en la incorporació i adaptació d'aquests principis i normes a la normativa específica que generen les nostres organitzacions. En darrer terme insistiria en el fet que, com a col·lectiu, hem d'estar amatents a tot aquest procés que s'està produint actualment i incorporar-nos-hi, críticament si escau, però sense reserves. És un moment en el que en l'arxivística, de ben segur, es produirà un salt qualitatiu important.

1 Rhoads, James B. *La función de la gestión de documentos y archivos en los sistemas nacionales de información: un estudio del RAMP*. UNESCO, París 1983. p 2

2 Vegeu: www.mcu.es/archivos/jsp/plantilla.jsp?id=35&contenido=/archivos/oa/gte.html (abril 2005). Informació sobre les referències d'ISO a www.iso.org/

Noticiari

Subdirecció general d'Arxius

Presentació de la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)

Després de gairebé quatre anys de treball intens (juliol 2001-maig 2005) per part de les 46 persones que han intervingut en els diferents òrgans del Projecte NODAC, és a punt de ser presentada la primera versió de Norma de Descripció Arxivística de Catalunya. La presentació es portarà a terme en el marc de les *X Jornades d'Arxivística de Catalunya* (Terrassa, 19-21 de maig de 2005). Es tracta d'un document provisional, a l'aguait de valorar i integrar les anotacions que formuli el col·lectiu d'arxiviers de Catalunya. Les anotacions, suggeriments i comentaris s'hauran d'adreçar al Comitè de Normes (nodac.cultura@gencat.net) de juny a setembre del 2005. Posteriorment, el Comitè procedirà a la redacció final de la Norma, que serà publicada el desembre del 2005. Per a més informació sobre el Projecte NODAC podeu consultar la pàgina web de la Subdirecció general d'Arxius: <http://cultura.gencat.net/arxius/index.htm>.

Convocatòria de subvencions als arxius de Catalunya per al 2005

Mitjançant CLT/326/2005, de 10 de febrer, es va convocar concurs públic per a la concessió de subvencions als arxius de Catalunya corresponent a l'any 2005. Cal esmentar com a novetats destacades, d'una banda, l'augment significatiu del pressupost destinat a subvencions per concurrència pública, que ha passat dels 60.100 euros de les darreres convocatòries, a 310.000 euros. I, de l'altra, la introducció de dos noves línies de subvenció, relatives a actuacions en matèria de restauració i conservació, i a l'elaboració d'estudis d'anàlisi documental previs a la implantació d'un sistema de gestió documental, que s'han afegit a la línia ja existent referida a l'elaboració d'instruments de descripció. El termini de presentació de sol·licituds per a la convocatòria d'enguany va finalitzar el 17 de març. Hi ha concorregut un total de 96 sol·licitants.

Qüestionari d'identificació de fons que facilitin l'aplicació del R. D. 1891/2004, de 10 de setembre

Mitjançant el R. D. 1891/2004, de 10 de setembre, es va crear una Comissió Interministerial per a l'estudi de la situació de les víctimes de la Guerra Civil i del Franquisme. Una de les funcions d'aquesta comissió és l'elaboració d'un informe referent als arxius i fons documentals públics i privats que puguin contenir dades d'interès sobre aquesta matèria. Per tal d'assolir aquest objectiu, la Subdirecció General dels Arxius Estatals demanà a la SGA, el mes de novembre de 2004, la difusió d'un qüestionari que aplega la informació ne-

cessària. El gener i febrer de 2005, la SGA ha tramès al Ministeri 104 respostes d'arxius catalans. Catalunya és on, amb diferència, aquest qüestionari ha estat més respost pels arxius. Esperem que aquesta col·laboració representi un pas endavant per la consecució de l'adequat reconeixement i satisfacció moral de tots aquells que van ser víctimes de la repressió durant la guerra civil i el franquisme.

Convenis de col·laboració

Amb l'objectiu de donar compliment als preceptes de la Llei i als objectius fixats en el Pla d'Actuacions, des de l'any 2004, la Subdirecció General d'Arxius estableix acords de col·laboració amb diferents entitats i institucions per a la realització d'actuacions arxivístiques específiques. Són d'especial esment:

- Acord de col·laboració entre el Departament de Cultura i el Departament de Política Territorial i Obres Públiques per al tractament arxivístic de diverses sèries documentals.
- Conveni de col·laboració entre la Generalitat de Catalunya i la Fundació Universitat Autònoma de Barcelona per a la dotació d'ajuts pels alumnes que vulguin realitzar el graduat superior en arxivística i gestió de documents de l'ESAGED.
- Conveni de col·laboració entre la Generalitat de Catalunya i la Fundació Universitat Autònoma de Barcelona per a la realització de pràctiques a diversos arxius.
- Conveni de col·laboració entre el Departament de Cultura i l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra per a la cessió en comodat del fons documental de Nacionalistes d'Esquerra a l'Arxiu Nacional de Catalunya.
- Conveni de col·laboració entre el Departament de Cultura i Iniciativa per Catalunya –Verds per a la cessió en comodat del fons documental de l'Organització Comunista de Espanya-Bandera Roja a l'Arxiu Nacional de Catalunya.
- Conveni de col·laboració entre el Departament de Cultura i la Fundació Cipriano García-Arxiu Històric de la CONC per al tractament i difusió dels seus fons documentals.
- Conveni entre el Departament de Cultura i la Asociación Archivo Guerra i Exilio per a la recuperació, descripció i difusió de fons documentals relatius a la Guerra civil i Exili
- Acord Marc de Col·laboració entre El Departament de Cultura i el Departament d'Educació per al desenvolupament de Serveis Didàctics a diversos Arxius.
- Conveni de col·laboració entre el Departament de Cultura i la Societat Genealògica d'Utah per a la microfilmació de documentació històrica de caràcter genealògic conservada a la Xarxa d'Arxius Comarcals.

Projecte d'implantació de la norma ISO 15489:2001 a l'Administració de la Generalitat de Catalunya

Dins el punt de Millora de l'atenció al ciutadà, eficiència i transparència en la Gestió Pública del Pla de Govern 2004-2007 s'ha escollit com un dels cinc projectes preferents el pla pilot d'implantació de la norma ISO 15489:2001 Informació i documentació - gestió documental a l'Agència Catalana de l'Aigua. Aquest projecte el desenvolupen conjuntament, a més de l'Agència, la Direcció General d'Innovació i Organització de l'Administració i la Direcció General del Patrimoni Cultural i té com objectiu final l'extensió de la norma al conjunt d'organismes de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

Índex d'Arxius 1993-2004

És en avançat estat d'elaboració un índex molt acurat dels primers 41 números d'Arxius. Butlletí del Servei d'Arxiu, fet per Elsa Àlvarez Forges, estudiant de segon cicle de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents, el qual serà publicat properament a fi d'annexar-lo als exemplars impresos del butlletí, que, d'aquesta manera, resultaran d'una consulta molt més fàcil. Aquest índex també serà consultable electrònicament, a la pàgina web de la SGA.

Arxiu Nacional de Catalunya

S'avança en la catalogació dels Sumaríssims militars

El propassat mes de novembre es va iniciar una nova fase del tractament de l'arxiu de procediments judicials del Tribunal Militar Territorial Tercer que s'està duent a terme des de maig de 2003. La continuació d'aquest tractament permetrà la correcta instal·lació dels prop de 111.000 procediments, així com l'entrada en base de dades d'uns 180.000 registres que permetran la identificació dels encausats. Aquesta nova fase es du a terme gràcies a la col·laboració entre el propi Tribunal Militar, el Departament de Relacions Institucionals i Participació -que fa l'aportació econòmica per a dotar els cinc arxivers que hi treballen i el material necessari-, i l'Arxiu Nacional de Catalunya, que dirigeix i coordina el tractament.

Més referències sobre els documents confiscats a Catalunya pels Serveis de Recuperación

Actualment l'ANC disposa d'una base de dades que descriu els lligalls de les agrupacions de Barcelona, Lleida i Vinaròs de la Sección Político Social de l'AGGCE. A més, per detectar si hi ha més documentació catalana en d'altres agrupacions documentals, dos arxivers enviats per la Subdirecció general d'Arxius es van desplaçar a Salamanca durant els mesos de novembre i desembre de 2004. La tasca realitzada pels arxivers Mercè Iglésias i Roger Barcarisas ha consistit a cercar referències en els inventaris i catàlegs que descriuen documentació ini-

cialment recollida en d'altres indrets (Madrid, Aragó...), o documents agrupats per tipologies (biblioteca, cartells...) o per contingut (militar, particular...). En total s'han consultat 70 instruments de descripció i prop de 400 unitats d'arxiu (capses o peces soltes).

Ingrés i tractament de la sèrie d'expedients de construcció i adequació de la xarxa de carreteres

El passat mes de febrer va ingressar a l'ANC la sèrie de conservació permanent d'Expedients de construcció i adequació de la xarxa de carreteres, transferida pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Són un total aproximat de 1.200 projectes d'obres de la xarxa viària de Catalunya, realitzats entre 1844 i 1980, que ocupen uns 190 metres lineals. El tractament d'aquest conjunt documental es va iniciar el mateix mes a la seu de l'ANC, en el marc d'un acord de col·laboració entre els departaments de Cultura i de Política Territorial per a la planificació, disseny i supervisió de la tasca, l'execució de la qual va a càrrec d'una empresa externa. La descripció de la sèrie, a nivell de catàleg, permetrà posar a l'abast dels usuaris una font de primer ordre sobre les infraestructures viàries i l'obra pública del país.

El primer tractament dels fons Antoni de Senillosa

Després de la tràgica mort d'Antoni de Senillosa, els seus hereus van dipositar a l'ANC la documentació aplegada en el transcurs de les moltes activitats que duia terme. Aquest material, molt ric i divers, ha estat objecte d'un primer tractament que ha permès identificar l'estructura del fons i delimitar les seves sèries. Aquest fons abraça, cronològicament, des de l'any 1937 fins a 1994 i el seu volum documental és de 100 unitats d'instal·lació.

L'ingrés de la documentació de l'Organització Comunista d'Espanya-Bandera Roja i de Nacionalistes d'Esquerra

El 15 de desembre de 2004 fou signat, a la seu del Departament de Cultura, el contracte de cessió en comodat a l'ANC dels fons Organització Comunista d'Espanya-Bandera Roja i Nacionalistes d'Esquerra. Ho signaren, d'una part, per l'Hble. Consellera de Cultura Sra. Caterina Mieras Barceló, i, de l'altra, el Sr. Jordi Guillot i Miravet, vicepresident d'Iniciativa per Catalunya-Verds, i Joan Josep Armet Coma, primer secretari de l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra. La cessió s'emmarca dins la col·laboració que l'ANC manté amb Iniciativa per Catalunya-Verds, iniciada l'any 1987 amb el dipòsit del fons documental del PSUC.

El programari GANC-IMATGES

Des de començaments del 2005 l'ANC ha posat en funcionament una nova funcionalitat del programari GANC (Gestió de l'Arxiu Nacional de Catalunya), destinada a la gestió (altes i manteniment) i consulta (interna i externa) de les imatges i audiovisuals en totes les seves tipologies i formats. Aques-

ta millora qualitativa permet a l'usuari accedir a una pantalla de selecció en la qual pot cercar entre documentació fotogràfica, documentació a esca-la, documentació sonora i/o audiovisual i documentació impresa. En un segon pas s'aproxima al document mitjançant camps d'escriptura lliure o de llenguatge controlat. El resultat de la cerca es presenta en una taula que dona pas a les fitxes catalogràfiques. Actualment i per tal de fer encara més àgil la consulta, s'està procedint a l'associació de les imatges digitalitzades.

Conveni de publicació

L'ANC col·labora amb el servei de publicacions de l'Ajuntament de Barcelona en l'edició del llibre *Barcelona treballa*, a càrrec d'Àlex Sánchez. L'obra mostrarà, mitjançant imatges fotogràfiques, la transformació de la ciutat de capital industrial a ciutat de serveis i s'estructurarà en els següents apartats: la ciutat menestral, la ciutat fabril, la "ciutat gran", la ciutat mercantil i de serveis, i la ciutat dels conflictes. Per tal de il·lustrar l'obra es comptarà amb els principals fons fotogràfics conservats als arxius de l'Ajuntament de Barcelona i a l'ANC.

Arxiu Central del Departament Universitat, Recerca i Societat de la Informació

Implantació del l'SGDA a l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya)

Durant els mesos de setembre i octubre s'ha implantat l'SGDA a l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya), ens autònom depenent del DURSI. S'han realitzat dos tallers de formació sobre la gestió dels documents administratius, donant també formació específica a l'interlocutor del Sistema. També s'ha desenvolupat del mòdul de gestió i seguiment d'expedients de l'aplicació GESTA i s'han establert els criteris de classificació, descripció i conservació de la documentació d'AQU Catalunya.

Arxiu Central del Departament de Política Territorial i Obres Públiques

Sterling, un integrador d'aplicatius: una eina fonamental per als programaris de gestió documental i arxiu

El Departament de Política Territorial i Obres Públiques disposa d'un programari de gestió d'arxiu (*Albalá*) que facilita una gestió documental moderna i eficient. El gran volum de producció documental i la voluntat d'evitar que els usuaris que gestionen els procediments hagin de duplicar la informació, va portar a l'Arxiu Central de Política Territorial i Obres Públiques, a decidir de migrar a l'aplicatiu *Albalá*, els registres dels diferents sistemes de gestió d'expedients, mitjançant un integrador d'aplicatius, l'*Sterling*. El resultat d'a-

questa integració ha de permetre a l'Arxiu central i als arxius de gestió de la DG d'Urbanisme, una actualització de dades diària que procurarà una gestió documental eficient i una reducció important dels costos de gestió de dades per a futures transferències o eliminacions, minimitzant, també, els errors en les migracions no seqüencials de dades.

Arxiu Central del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca

Curs d'organització dels documents administratius

Els dies 26, 27 i 28 d'octubre de 2004 es va impartir el Curs d'organització dels documents administratius, adreçat als responsables dels arxius de gestió i personal administratiu dels Serveis Centrals. Organitzat pel Centre de Formació i Estudis Agrorurals del DARP.

Trasllat de la documentació dels Serveis Territorials de Barcelona

Des de l'Arxiu Central del DARP s'està coordinant el trasllat de la documentació administrativa dels Serveis Territorials de Barcelona, que es traslladen a un nou edifici.

Arxiu Municipal de Barcelona

Seminari del patrimoni literari a Barcelona

Els dies 26, 27 i 28 de maig a la seu del Districte de Sarrià-Sant Gervasi i al Centre Cívic Vázquez Montalbán-Collserola, organitzat per la xarxa del patrimoni literari de Sarrià-Sant Gervasi, tindrà lloc un seminari intítulat *Conservació versus difusió en els patrimonis literaris Barcelona*.

La proposta està emmarcada dins l'Any del llibre i la lectura i reunirà diverses institucions relacionades amb aquest àmbit, tant de l'esfera pública (Arxiu Municipal de Barcelona, Biblioteca de Catalunya, Biblioteques públiques del districte, Museu d'Història de la Ciutat-Museu Verdaguier), com privades (Fundació Joan Brossa, Fundació J.V. Foix), i pretén donar a conèixer un model per a la conservació i difusió d'aquests patrimonis lligat al territori.

Entre altres actes, tindrà lloc una taula rodona sobre la conservació dels patrimonis literaris a la ciutat i diversos itineraris literaris pel districte (Verdaguer, Maragall). Les ciutats convidades seran Dublín (Dublín Writers Museum, James Joyce Museum) i Illiers Combray a França (Musée de Tante Léonie-Musée Marcel Proust).

Informació i inscripcions: Museu-Casa Verdaguier_MHCB, telèfon 93 204 78 05, a/e museuverdaguer@mail.bcn.es

Aula d'història del periodisme

Els Estudis de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra i l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, en el marc de l'Aula d'Història del Periodis-

me “Diari de Barcelona”, convoquen una VIII Col·loqui sota el lema “Els fons informatius de televisió i cinema a Catalunya”, que tindrà lloc el proper dilluns 30 de maig de 9 a 14 hores a l’Auditori de la UPF de La Rambla.

L’objectiu del VIII Col·loqui és la trobada i l’intercanvi d’informació i punts de vista entre investigadors en història del periodisme, investigadors en documentació periodística i responsables d’arxius, centres de documentació i biblioteques sobre l’estat de la qüestió en relació als diversos fons informatius de televisió i cinema a Catalunya.

El Col·loqui començarà amb una intervenció per part de la Filmoteca de Catalunya sobre la conservació del patrimoni filmic, seguida d’intervencions de l’Arxiu Municipal de Barcelona i de l’Arxiu Nacional de Catalunya que presentaran altres aspectes de la qüestió. A continuació hi haurà una presentació dels fons de tres televisions de Catalunya i una exposició sobre l’arxiu *Input* de programes de televisió de qualitat.

El Col·loqui es clourà amb un torn obert de paraules en el que podran participar tots els assistents: públic, conferenciant i ponents.

IX Congrés d’Història de Barcelona: el tombant de 1868-1874

L’Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona anuncia la celebració del IX Congrés d’Història de Barcelona, durant els dies 29 i 30 de novembre i 1 de desembre de 2005, a la Sala d’Actes Agustí Duran i Sanpere de l’Arxiu Històric de la Ciutat.

Sempre al voltant del període històric 1868-1874, estan previstes ponències sobre “Urbanisme, 1854-1874”, a càrrec d’Isabel Moretó Navarro, arquitecta de l’Ajuntament de Barcelona, «Política, 1868-1874», a càrrec de Marició Janué i Miret, historiadora (Universitat Pompeu Fabra), «Societat, 1868-1874», a càrrec de Pere Gabriel Sirvent, historiador (Universitat Autònoma de Barcelona) i «Economia, 1868-1874», a càrrec d’Albert Carreras de Odriozola, historiador (Universitat Pompeu Fabra).

D’altra banda, el comitè organitzador considerarà totes aquelles propostes de comunicació que tinguin una relació rellevant amb algun dels àmbits temàtics definits per les ponències i també amb les manifestacions culturals i artístiques a la Barcelona del Sexenni Democràtic i, prega a tots aquells investigadors que tinguin clara la seva voluntat de participar en el Congrés a títol de comunicant que ho facin saber abans del dia 15 de juny.

Centre de Documentació Històrica Social / Ateneu Enciclopèdic Popular

Conveni de col·laboració amb la Universitat de Trento

Aquest any s’ha iniciat un conveni de col·laboració amb la Universitat de Trento que, mitjançant la

Beca “Leonardo da Vinci”, permet a l’entitat de disposar, durant 24 setmanes, d’un becari per a la biblioteca.

Publicació d’un nou número del Butlletí Bibliogràfic i de la revista Enciclopèdic

Ha estat publicat el *Butlletí Bibliogràfic* núm. 6, dedicat a “Salvador Puig Antic i el MIL”. Conté, entre altres escrits, una ressenya de totes les publicacions de què actualment disposa el centre sobre aquest tema. S’ha editat el número 30 de la revista *Enciclopèdic*, dedicat a la figura de Kropotkin. Inclou un article d’investigació i un treball de recerca sobre tots els articles publicats a l’entorn de la figura de Kropotkin i els escrits fets per ell, publicats a la primera època de la *Revista Blanca* la qual és a disposició de l’usuari a la biblioteca del centre.

L’Institut de Ciències de l’Educació de la Universitat de Barcelona

Segones Jornades Educació-Arxiu: Democràcia, ciutadania i arxius

L’Institut de Ciències de l’Educació de la Universitat de Barcelona, juntament amb diverses institucions (Institut Municipal d’Educació de Barcelona, Associació d’Arxivers de Catalunya, ICE de la UAB, Departament de Cultura i Departament d’Educació de la Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona...), organitza les *Segones Jornades sobre Ensenyament i Arxius*, els dies 6 i 7 setembre de 2005, al Campus de la Vall d’Hebron, ICE de la Universitat de Barcelona, Sala de Graus de la Facultat de Formació del Professorat. Termini de presentació de les comunicacions: 31 de maig de 2005. Cal adreçar les comunicacions a: Comitè Científic de les Jornades Ensenyament – Arxius. Institut de Ciències de l’Educació, Passeig de la Vall d’Hebron, 171, Edifici del Migdia, 08035-Barcelona.

Aquestes segones Jornades estan pensades a l’entorn de dos eixos: *Democràcia, ciutadania i arxius*, l’eix principal, que ha de servir per reflexionar sobre com els documents conservats als arxius fonamenten els drets dels ciutadans i ajuden a consolidar els valors democràtics. El segon eix, *Recuperació de la memòria. Didàctica de la història i arxius*, és destinat a reflexionar sobre com la recuperació de la memòria històrica pot ser treballada didàcticament a partir de fonts d’arxiu.

Arxiu Comarcal de Berga

Durant la Setmana Santa va restar oberta a Berga l’exposició “Col·lecció de signatures de Josep M. Casals: Els Escacs”, organitzada per l’Arxiu Històric Comarcal

L’exposició reflectia la pacient tasca de recollida

de signatures de Josep M. Casals. Hi són exposats els autògrafs dels més importants mestres internacionals d'escacs, recollits al llarg de 45 anys, en la celebració del Torneig Internacional de Berga. És la primera d'una sèrie que inclourà signatures de personalitats de teatre, cinema, ràdio, política. Cal agrair a Josep M. Casals, premi Ciutat de Berga a la cultura popular, el seu sentit cívic a donar les seves col·leccions, assegurant així la seva conservació i utilitat pública. L'acte inaugural va comptar amb la presència de l'alcalde de la Ciutat, del regidor de cultura i altres regidors, del president del Club d'Escacs i de nombrosos públics.

Arxiu Municipal de Cambrils

El 29 de desembre entrà en vigor el nou Reglament de l'Arxiu Municipal de Cambrils

L'aprovació del Reglament forma part del procés de normalització de l'Arxiu Municipal de Cambrils, que compta amb personal especialitzat des de l'any 1999. Els àmbits que regula el nou Reglament són: les funcions de l'Arxiu i de l'arxiver municipal, la gestió dels documents, l'accés a la documentació i la protecció i difusió del patrimoni documental del municipi. El text íntegre es pot consultar al BOPT número 297-2 o a la pàgina web de l'Ajuntament de Cambrils (www.cambrils.org <<http://www.cambrils.org>>, secció Cultura - Arxiu).

S'ha editat el número 3 de L'Arxiu t'informa: Butlletí de l'Arxiu Municipal de Cambrils

Està dedicat al nou Reglament de l'Arxiu i a l'exposició, organitzada pel Museu d'Història de Cambrils, sobre l'antic hospital del municipi i en la qual s'exposen documents del fons de l'AM-CAM. Es pot consultar en versió electrònica http://www.cambrils.org/nivell3.php?id_cont_area=498&id_area=3&id_sub_area=60 o entrant la web www.cambrils.org (Cultura - Arxiu). També es pot sol·licitar la seva tramesa per correu ordinari.

Arxiu Municipal de Castelló d'Empúries

Presentació del número 227 de la Revista de Girona

El 7 de gener de 2005 va tenir lloc a l'Ajuntament de Castelló d'Empúries la presentació del número 227 de la Revista de Girona dedicada als fons d'Empúries, Cabrera i Bas de l'Arxiu Ducal de Medinaceli. A l'acte hi va intervenir, entre altres, Ramon Alberch, Subdirector General d'Arxius de la Generalitat. El dossier ha estat coordinat per Marisa Roig, arxivera municipal de Castelló, i hi han col·laborat Juan Larios, arxiver de la Fundació Casa Ducal de Medinaceli, i els historiadors Josep Colls, Elvis Mallorquí i Emma Llach.

Arxiu Comarcal de Figueres

Fons Sindicat Agrícola i Celler Cooperatiu d'Espolla

Es tracta d'un magnífic fons, el del primer sindicat agrícola de la província de Girona, que s'ha conservat sencer: Té un volum de quinze metres lineals, repartits en 83 capsos i 210 llibres i abraça els anys 1906-1999. S'ha classificat en cinc seccions: administració general, vinificació, oli, adobs i caixa de crèdit i impresos. El seu estudi permet anar més enllà de l'explotació vinícola i oleícola, ja que pot ajudar també a refer la vida social i política a les comarques de Girona.

Arxiu Històric de Girona

Exposició El Món de l'Èpica, de Digenís a El Cid

Aquesta exposició, que fou inaugurada el dia 20 d'octubre de 2004 amb una conferència sobre l'èpica de frontera, a càrrec d'Alberto Montaner, de la universitat de Saragossa, restà oberta fins al 15 de gener de 2005. Va ser organitzada pel CSIC i el Centre de la Recerca del Folklore Grec de l'Acadèmia d'Atenes, en nom de l'europrojecte ACRINET que integra diferents institucions científiques de Grècia, França, Itàlia, Bulgària i Espanya. L'objecte de la mostra era l'estudi comparatiu de l'èpica a Espanya i a Grècia i la seva influència sobre el folklore i les tradicions. En l'exposició s'hi va poder veure una interessant col·lecció d'instruments de música originals, monedes, armes, ceràmica i documents.

Recuperació dels fragments hebreus del fons notarial de l'Arxiu

Actualment, s'està treballant en 15 llibres més del fons notarial, de les cobertes dels quals s'espera recuperar un nombre important de documents. La restauració consistirà en la separació i extracció dels fulls de paper manuscrit de l'interior d'aquestes cobertes i la posterior neteja, consolidació i aplanament dels fragments, els quals seran col·locats en fundes de protecció de polièster Melinex per a la seva classificació i estudi posteriors.

Un nou sistema de reproducció de documents en suport digital

A partir del mes de novembre de 2004, es va posar en funcionament un nou sistema de reproducció de documents en suport digital que substituirà el que fins ara es feia en microfilm. L'usuari podrà des d'ara obtenir les reproduccions que sol·liciti com a imatges en un disc compacte que podran ser llegides directament al seu ordinador. Per tant, la qualitat de la lectura serà millor i en podrà obtenir directament la còpia en paper. El sistema de fotocòpies es mantindrà com fins ara.

Arxiu Municipal de Girona

Exposició Dalí vist per Narcís Sans

Exposició virtual realitzada pel CRDI on es mostra una selecció de 50 fotografies de Salvador Dalí, cent anys després del seu naixement. Se suma, per tant, als actes de celebració de l'Any Dalí. Aquestes imatges es presenten ara fora del seu context original de producció per posar èmfasi a la creació fotogràfica.

L'autor de les fotografies, Narcís Sans, fúu el seguiment periodístic per al diari *Los Sitios* de les activitats socials i culturals del pintor empordanès. D'aquesta tasca, es conserven un total de 2.000 fotografies de Salvador Dalí, custodiades al CRDI de l'Ajuntament de Girona, que permeten conèixer principalment el vessant mediàtic del pintor en el període comprès entre els anys 1961 i 1980. Es pot veure l'exposició virtual dins de la web de l'Ajuntament de Girona

Els llibres majors de la Taula del Canvi

L'Arxiu Municipal ha enllestit la reinstal·lació dels llibres majors de la Taula del Canvi de Girona mitjançant uns sistemes de protecció fets a mida per a cada volum. Ateses les seves grans dimensions, més o menys 50 cm d'alçada, 35 cm de fondària i 20 cm de gruix, calia dotar-los d'uns elements que els protegissin del risc d'una manipulació inadequada i, també, dels deterioraments en l'enquadernació derivats del seu mateix pes.

La Taula del Canvi és el precedent dels bancs actuals i depenia de la Universitat de Girona, l'actual Ajuntament. En el cas de Girona se'n té constància des del 1443.

En total, els llibres majors són 56 volums, entre 1568 i 1710, enquadernats amb tapes de fusta folrades amb pell, la portada dels quals presenta, en tots ells, l'escut de l'Ajuntament de Girona. A part dels llibres majors, el fons de la Taula del Canvi de Girona consta de 143 lligalls amb els manuals de la Taula i d'altra documentació comptable de la mateixa època. La realització d'aquests treballs han anat càrrec de la restauradora Dolors Velasco.

VII Conferència Europea d'Arxius

Poznan (Polònia), maig de 2006 Joan Boadas i Raset, arxiver municipal de Girona i president de l'Associació d'Arxivers de Catalunya (AAC), fou invitat a participar en la reunió del comitè científic, celebrat el dia 14 de febrer a Varsòvia, per tal d'establir els continguts de la VII Conferència Europea d'Arxius que se celebrarà a Poznan (Polònia), el mes de maig de 2006.

Joan Boadas ha estat convocat en la seva qualitat de membre dels comitès executius d'EURBICA (Branca Europea del Consell Internacional d'Arxius) i de SPA (Secció d'Associacions Professionals i Gestors de documents), organismes

que juntament amb els Arxius Estats de Polònia organitzen aquest esdeveniment. El marc genèric de l'esmentada conferència, que ha aplegat prop d'un miler de professionals de l'àmbit europeu, girà entorn del tema "Arxiver. Professió de futur" i tractà continguts vinculats a la formació i la identitat de la professió arxivística, la formació en l'àmbit de la protecció dels suports documentals i l'actualitat i futur en l'intercanvi d'informació.

El CRDI al Training for Audiovisual Preservation in Europe

El Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI) de l'Ajuntament de Girona ha estat invitat a participar en el projecte europeu Training for Audiovisual Preservation in Europe (TAPE), organitzat per la European Commission on Preservation and Access (ECPA). L'objectiu del projecte és donar pautes per al tractament de preservació i digitalització de fons audiovisuals. Es basa inicialment en tres línies principals d'actuació: la realització d'un estudi per conèixer l'estat de la qüestió sobre el tema, l'organització d'activitats formatives en ciutats europees i l'elaboració de materials didàctics per difondre a través del web.

El primer seminari Train the trainers ha tingut lloc a Roma, els dies 14 i 15 de febrer de 2005, amb l'assistència d'un grup de 15-20 persones representants de diferents institucions culturals. Com a representant del CRDI hi ha assistit David Iglésias, tècnic d'arxius. L'objectiu del seminari era assentar les bases del projecte i concretar el nivell de participació de cada membre, especialment pel que fa a la possibilitat d'organitzar activitats formatives. La participació del CRDI ve motivada per l'experiència del centre en el tractament de col·leccions audiovisuals i en l'organització d'activitats formatives.

Arxiu Municipal de Malgrat de Mar

Matinals d'Història a Malgrat Mar 2004-2005

Es tracta d'una oferta de conferències col·loqui que es duen a terme a la seu de l'Ajuntament, els diumenges al matí (d'aquí ve el nom de *Matinals*). Fins ara ja s'han fet sis edicions, la primera l'any 1999. S'edita per a cada conferència un dossier que es reparteix gratuïtament entre els assistents. A la Web de l'Ajuntament de Malgrat de Mar s'hi pot trobar tota la informació: <http://www.ajmalgrat.es/matinals/index.htm>

Arxiu Comarcal de Manresa

El Centre d'Estudis del Bages i l'Arxiu Comarcal de Manresa coeditaran la revista *Dovella*

El CE del Bages i l'Arxiu Comarcal de Manresa

han endegat, d'un temps ençà, un seguit de línies de col·laboració amb l'objectiu de potenciar la investigació i la difusió històrica. L'edició conjunta d'alguns llibres com *Retalls d'un temps per a no reviure* de Marc Viader, *Memòries de Vicenç Prat i Brunet (1902-1957)*, o les *Memòries de Pedro Flores*; en són un bon exemple. També, des de l'Arxiu s'ha col·laborat en llibres de Xavier Sitjes, Assumpta Muset o, darrerament, en el llibre de la professora Àngels Solà *Aigua, Indústria i Fabricants a Manresa (1759-1860)*, tots ells editats pel Centre d'Estudis. Es tracta d'una línia de treball que ara ha tingut un nou impuls amb l'edició conjunta de la revista *Dovella*, que en els seus gairebé, vint-i-cinc anys, s'ha convertit en un referent pels estudis històrics i culturals de la comarca del Bages.

S'inicia el cicle Les Mostres de l'Arxiu Comarcal de Manresa

Comença el cicle de *Les Mostres de l'Arxiu* per el 2005. Enguany, s'inaugurarà amb l'exposició "Cent Anys d'Esperanto a Manresa 1904-2004 / Cent Jaroj Esperanto en Manresa (1904-2004)". Ha estat produïda pel Grup Esperantista de Manresa i l'Associació de Veïns de Cal Gravat-Bufalvent amb la col·laboració de l'Arxiu i l'Associació Catalana d'Esperanto. S'estructura a través de quatre grans espais: els congressos, els llocs, les persones i les paraules i es complementa amb temes monogràfics sobre personatges o aspectes vinculats a l'esperanto com: Josep Albagés o Gabriel Mora. aquesta exposició rememora la forta implantació de l'esperanto al nostre país i a la ciutat de Manresa, bàsicament, durant el primer terç del segle XX. Tot i que després ha tingut continuïtat amb entitats com Lingua Club.

Fons fotogràfic Modest Francisco

El dia 28 de gener es va donar a conèixer a l'opinió pública la donació del fons *Modest Francisco* per part de la seva vídua, la senyora Carme Serra. És tracta d'un fons fotogràfic format per uns 240.000 negatius, uns 2.300 positius i alguns contactes i diapositives; a més d'impresos de diferents concursos i participacions del fotògraf. La majoria de les fotografies són seves emperò, també, n'hi ha de la seva senyora. A l'acte van assistir-hi la majoria de mitjans de comunicació locals i comarcals, fet que ha contribuït a que tingui un ampli ressò.

Arxiu Comarcal de Montblanc

I Jornades d'Història Medieval.

La vida quotidiana medieval

Els passats dies 23 i 24 d'octubre de 2004, l'Arxiu Comarcal de Montblanc col·laborà activament en l'organització i el desenvolupament de les I

Jornades d'Història Medieval. *La vida quotidiana medieval*, organitzades per l'Associació medieval de la Llegenda de Sant Jordi i que tingueren lloc a la sala d'actes de l'Arxiu Comarcal.

Fons de l'Ajuntament de Vallclara

El dia 22 d'agost de 2004 es signà un contracte de cessió en dipòsit amb l'Ajuntament de Vallclara per tal de formalitzar l'ingrés del seu fons històric a l'Arxiu Comarcal de Montblanc. El fons ocupa un volum aproximat de 28 metres lineals i abraça els anys 1848-1998 (±). L'ingrés efectiu del fons, es feu a mitjans d'octubre de 2004.

Ingressos

El 22 d'octubre de 2004, s'ingressà el Llibre d'Actes del Ple de l'Ajuntament de Montblanc corresponent als anys 1936-37, que es trobava a la Presó Model de Barcelona. El mes de novembre de 2004 s'ingressà la col·lecció de Goigs, Autes i Records de Mn. Josep Torres i Rossell, cedida en dipòsit a la Generalitat de Catalunya per Carme Torres Armengol i Núria Medrano i Torres. La col·lecció està formada, aproximadament, per uns 1.500 goigs dels segles XVIII-XX. El mes d'octubre de 2004, s'ingressà a l'Arxiu Comarcal un DVD amb les pel·lícules, ambientades en el Montblanc dels anys seixanta, *Via 4 tren destino a Montblanc* i *El hombre del 2 CV* que s'integraran a la col·lecció Enric Sànchez-Cid dipositada a l'arxiu. El mes de juliol de 2004, l'Arxiu Comarcal ingressà el fons documental de l'Associació Medieval de la Llegenda de Sant Jordi de Montblanc, corresponent als anys 1987-2004 i amb un volum de 3,4 metres lineals.

Arxiu d'Imatges d'Olot

Donació del fons fotogràfic

Arcadi Vilanova Pericas

El 25 de gener de 2005 la Junta de Govern local de l'Ajuntament d'Olot va acceptar la donació del fons fotogràfic Arcadi Vilanova Pericas (Olot, 1920) per ser ingressat a l'Arxiu d'Imatges d'Olot. Aquest fons està format per 8722 imatges (5826 negatius color de pas universal i 2896 còpies positives en color de diferents formats) la majoria de les quals, són imatges de gairebé totes les esglésies romàniques del territori català, que Arcadi Vilanova, comptable de professió, vinculat durant 35 anys als Premis Ciutat d'Olot, bon excursionista i fotògraf amateur, ha retratat des de l'any 1961 i fins el 2002.

Conveni COCIGA

La Junta de Govern local de l'Ajuntament d'Olot va aprovar el 26 de gener de 2005 un nou conveni entre el Col·lectiu de Cinema Independent de la Garrotxa (COCIGA) i l'Ajuntament d'Olot,

que redefeix les línies de col·laboració entre aquesta entitat i l'Arxiu d'Imatges d'Olot (AIO). En concret, enguany el COCIGA digitalitzarà el fons cinematogràfic de Jaume Daudí, en farà les còpies de consulta, la descripció tècnica i, finalment, dipositarà els originals al dipòsit climatitzat de l'AIO.

Arxiu Comarcal de Ripoll

Ingrés del fons de l'Ajuntament de Planoles

El dia 8 de novembre de 2004, fou signat el contracte de cessió en dipòsit del fons documental de l'Ajuntament de Planoles, que ingressa a l'Arxiu Comarcal de Ripoll. La documentació dipositada ocupa 20 metres lineals i abraça els anys 1768-2000.

Arxiu Municipal de Rubí

Inventariació del fons de la parròquia de Sant Pere de Rubí

L'Arxiu Municipal de Rubí, amb la col·laboració de l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa, va realitzar el tractament arxivístic de l'arxiu de la parròquia de Sant Pere de Rubí. La intervenció va permetre per primera vegada la distinció dels fons diferents que s'havien generat en aquesta parròquia en l'exercici de les funcions pròpies del rector. Així, l'arxiu comprèn el fons de la parròquia (1274-1922), dins el qual s'inclou el subfons de l'escrivania (1426-1916), el fons municipal (1395-1866) i el fons de la batllia (1440-1815), amb un volum total de 97 capses i 48 pergamins. Com el d'altres moltes parròquies, la de Rubí conserva la part més important de documentació històrica de la localitat perquè el rector, a part del servei parroquial, exercia d'escrivà i notari. L'arxiu conserva molta documentació dels segles XV-XVIII i se salvà de la destrucció el 1936 perquè uns veïns el van amagar dins d'una tàpia. El 2003 es va elaborar una descripció completa aplicant la norma ISAD(G) i està prevista la seva publicació.

Arxiu Comarcal de Santa Coloma de Farners

Seu provisional de l'Arxiu Comarcal de Santa Coloma de Farners

Des del proppassat 8 de març, s'ha obert al públic la seu provisional de l'Arxiu Comarcal de Santa Coloma de Farners, al carrer Camprodon, 79. Aquest edifici disposa d'una àmplia i lluminosa sala de consulta, on hi ha també la biblioteca i l'hemeroteca auxiliars. Actualment, el nou edifici compta amb 200 metres lineals de prestatgeria fixa, però té espai suficient per a instal·lar uns 300 metres lineals més de prestatgeria. Els fons documentals es troben repartits en altres dos

dipòsits situats, un al carrers Camprodon, 50 i, l'altre, al carrer Ave Maria, 17, de la mateixa ciutat. Ja s'han iniciat les gestions per a la construcció de l'edifici que ha de ser l'emplaçament definitiu de l'Arxiu Comarcal. Els telèfons de l'Arxiu Comarcal de Santa Coloma de Farners són a partir d'ara els següents: 972-87 77 54 (c/ Camprodon, 50) i 972-84 21 46 (c/ Camprodon, 79).

Arxiu Comarcal de Sant Feliu de Llobregat

Exposició d'imatges de l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat

Del 18 de febrer al 20 de març de 2005 tingué lloc al Casal de Cultura Can Ricart. C/ Rectoria, 4-6, de Sant Feliu de Llobregat, una exposició d'imatges *Arrels – VI Retrats*, que mostra tot un seguit de fotografies procedents dels fons documentals conservats a l'Arxiu Comarcal i de la Col·lecció Ciutadana, que aplega fotografies relatives a Sant Feliu de Llobregat i a la comarca del Baix Llobregat, donades pel seus ciutadans.

Arxiu Central Administratiu de la Delegació Territorial del Govern a Tarragona

El passat 13 d'abril, els alumnes d'Història de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, varen realitzar una visita a les instal·lacions de l'Arxiu en una sessió de pràctiques de l'assignatura d'Arxivística. Els alumnes, un total de 10, sota la supervisió de la seva professora, la Dra. Montserrat Sanmartí varen poder comprovar l'estat de les instal·lacions i conèixer el sistema de treball que s'utilitza a l'Arxiu. Se'ls va explicar els criteris generals per efectuar les transferències de documentació des dels arxius de gestió de les unitats administratives de les delegacions i serveis territorials de la Generalitat a Tarragona a l'Arxiu Central, així com el sistema de préstec i consulta de la documentació. Per acabar la sessió, se'ls va passar com a material addicional les tres circulars referents a les transferències, consulta i préstec de la documentació i l'eliminació de la documentació en les pròpies dependències de l'Arxiu.

Arxiu Central del Port de Tarragona

S'ha creat el Servei de Publicacions del Port de Tarragona

El Port de Tarragona ha impulsat una línia editorial pròpia que estableix les següents col·leccions:

Saturnino Bellido, en homenatge a la persona que va ser, a finals de segle XIX, director del Port de Tarragona i el primer cronista de la història del port. Aquesta col·lecció pretén aplegar investi-

gacions de caràcter monogràfic relatives a la història del port.

Moll de Costa, que aplegarà tots aquells treballs que s'elaborin sobre el Port de Tarragona i la seva àrea d'influència i que compreguin aspectes econòmics, logístics o comercials.

Tarragona: sota aquesta col·lecció s'editaran llibres dedicats a retre un homenatge a Tarragona patrimoni mundial, al Port de Tarragona o bé a qualsevol indret de la demarcació amb característiques destacables o remarcables.

Port de Tarragona que comprèn les publicacions oficials del Port de Tarragona, es a dir, la Memòria Anual de l'Autoritat Portuària, la Memòria d'Activitats del Centre d'Estudis Marítims i Activitats del Port de Tarragona i el Resum Estadístic del Port i totes aquelles publicacions que puguin ser considerades com a eines de consulta comercial, logística, estadística, etc.

I Premi d'investigació Port de Tarragona

Amb l'objectiu de fomentar i impulsar treballs i publicacions de la història del Port de Tarragona i del seu entorn més immediat, s'ha convocat aquest primer premi d'investigació. Els treballs de recerca que s'hi presentin, hauran de tractar sobre qualsevol aspecte humanístic o científic que faci referència al port de Tarragona o a la seva àrea d'influència històrica. Termini de presentació de treballs: 31 d'octubre de 2005. Per a més informació cal adreçar-se a: Departament de Projecte Exterior de l'Autoritat Portuària de Tarragona (Servei de Publicacions), passeig de l'Escullera, s/n de Tarragona o bé a: <http://www.porttarragona.es>

Novetat discogràfica de Toti Soler i Ester Formosa: *L'arxiver de Tortosa*

Inspirat en les figures de dos significats arxiviers tortosins: Cristofor Despuig i Jesús Massip, i en l'armari on es guardava l'arxiu de la Ciutat, Toti Soler i Ester Formosa presentaren, fa uns mesos, un CD amb versions de cançons tradicionals, que varen batejar amb el nom de *L'arxiver de Tortosa*.

Arxiu Municipal de Terrassa

Ingrés del fons AEG Electric Motors, SA (antiga Electra Industrial)

L'Arxiu Municipal de Terrassa està duent a terme el tractament arxivístic del fons de l'empresa AEG Electric Motors de Terrassa. En règim de comodati (signat el 26 de maig del 2004), l'empresa va cedir el seu fons documental i tècnic a l'Ajuntament de Terrassa i la maquinària i bibliografia a la Universitat Politècnica de Catalunya. La conservació d'aquest material històric i el tractament

arxivístic són fruit d'una estreta col·laboració entre l'Arxiu Municipal Administratiu de Terrassa, l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa i la Universitat Politècnica de Catalunya. A manca d'un recompte definitiu, el fons està integrat per 300 ml de documentació, 60.000 plànols, 507 fotografies i aproximadament 2.000.000 de microfilms, amb un abast cronològic és de 1910 a 1999, i documenta el funcionament d'una gran empresa metal·lúrgica (una de les més grans de Terrassa, arribà a tenir 1.800 treballadors) que, a més, va ser un punt de referència en la lluita obrera durant els anys del darrer franquisme i de la transició democràtica al Vallès Occidental i a Catalunya. Aquest fons s'afegeix a la documentació de 38 societats mercantils que conserva l'Arxiu Municipal de Terrassa.

El Reglament del Sistema Arxivístic Municipal de Terrassa

El nou reglament de l'Arxiu Municipal de Terrassa fou aprovat en la sessió del Ple de l'Ajuntament celebrada el 26 de febrer del 2004 i publicat al *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*, de 17 de juliol del 2004, p. 51-57.

Aquest Reglament regula el paper que correspon a l'Arxiu Municipal en totes les fases dels processos de documentació, preveu la implantació d'un sistema únic de gestió dels documents, la necessitat de recursos per al tractament dels documents en el grau que la llei exigeix i que els drets dels ciutadans justifiquen, la responsabilitat de l'Ajuntament sobre l'organització, l'avaluació i la conservació dels documents dels quals és titular, i l'accés a aquests, recollint així els criteris implantats per la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, de la Generalitat de Catalunya.

El Reglament consta de 54 articles distribuïts en 4 capítols: 1. «El Sistema Arxivístic Municipal de Terrassa» (l'Arxiu Municipal de Terrassa, òrgans que el componen, funcions, el sistema únic de gestió documental, el patrimoni documental de la ciutat i les condicions del servei). 2. «La direcció del Sistema Arxivístic Municipal de Terrassa». 3. «La gestió dels documents». 4. «L'accés als documents». Es dóna especial importància a aquest darrer capítol, amb el compromís de l'administració municipal de garantir l'accés dels ciutadans a la documentació i criteris sobre l'accessibilitat dels documents, la consulta i el préstec i la reproducció de documents.

X Jornades d'Arxivística de Catalunya Terrassa 2005

X Jornades d'Arxivística de Catalunya: Els arxiviers com (ens) comuniquem?, els dies 19-21 de maig de 2005 a l'Auditori Municipal de Terrassa (Conservatori de Música). Per a més informació: Associació d'Arxiviers de Catalunya, telèfon i fax: 93 4198 955, www.arxiviers.com

Rerefons

El desplegament normatiu de la Llei d'Arxius i Documents

Mercè Font i Vinyes

Una de les principals actuacions contemplades en el Pla d'Actuació Arxivística de Catalunya (2004-2007) ha estat el desplegament normatiu de la Llei d'arxius i documents, considerat com un dels dèficits més clamorosos des de la seva aprovació l'any 2001. Aquesta Llei, que va ser qualificada unànimement com un instrument imprescindible per conformar el sector arxivístic català, ha passat tots aquests anys sense l'elaboració de cap reglament significatiu per al seu desenvolupament.

La necessitat d'aquest desplegament és una reclamació unànime del col·lectiu professional i per a la Subdirecció General d'Arxius ha esdevingut, des de la seva creació, una prioritat. Per tot això, i per tal d'adequar la legislació a les demandes de la societat i de la professió, actualment hi ha dos projectes en tràmit:

- *Proposta de derogació del Decret 177/2003, de 8 de juliol, sobre la composició i el funcionament del Consell Nacional d'Arxius i elaboració d'un nou projecte concretant funcions i millorant-ne la composició.*
- *Projecte de Decret que ha de regular el funcionament de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria de Documentació per tal de desplegar les previsions de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, en relació amb l'accés i amb l'avaluació i tria de documents, i establir la composició de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental.*

A començament de 2005, ambdues propostes varen ser avaluades i informades positivament per l'assessoria Jurí-

dica del Departament de Cultura i l'Associació d'Arxivers de Catalunya.

Pel fet de ser projectes de decrets executius, el procés d'informació i tramitació és força complex. En primer lloc, s'han de sotmetre a consulta de totes les entitats que hi tenen representació, pel que fa a aquests projectes, aquest procés finalitza aquest mes d'abril. A més a més, els han d'informar l'Institut Català de la Dona i la Comissió Jurídica Assessora (maig). Després caldrà l'informe definitiu el Gabinet Jurídic de Cultura i del Gabinet Jurídic de la Generalitat (maig/juny), i, abans d'entrar a Govern, s'hauran de portar a Consell Tècnic (juny/juliol). Així doncs, comptem que els tindrem llestos per a ser aprovats pel Govern de la Generalitat a partir del mes de setembre d'enguany.

No obstant això i amb la voluntat que aquest desplegament es faci de manera ordenada, continuada i progressiva, paral·lelament a aquests projectes, s'està elaborant l'esborrany del *Projecte de Decret de creació del Mapa i el Registre d'Arxius*. Preveiem, igualment, que podrem sotmetre aquesta proposta a consideració del col·lectiu a partir del proper setembre.

A banda dels projectes reglamentaris, l'article 4 de la Llei d'arxius i documents, estableix que el Departament de Cultura ha d'impulsar la coordinació dels arxius integrants del Sistema d'Arxius de Catalunya. En compliment d'aquest precepte, hem considerat que la manera més adient d'impulsar la col·laboració dels professionals dels arxius és mit-

jançant la creació de grups de treball que estudiaran coordinadament temes d'interès comú i elaboraran la normativa tècnica que calgui.

La direcció del Sistema d'Arxius de Catalunya farà les propostes i donarà suport als grups, per la qual cosa, actualment també està en tràmit el *Projecte d'Ordre per la qual es regulen els grups de treball del Sistema d'Arxius de Catalunya*, mitjançant la qual s'organitza-

ran grups de treball amb la missió d'estudiar temes d'interès arxivístic i proposar, si escau, normativa tècnica. Aquests grups es nomenaran per resolució del director general del Patrimoni Cultural, a proposta del subdirector general d'Arxius. N'hi haurà de caràcter permanent, per a projectes estructurals del SAC i, "ad hoc", per a projectes específics. Preveiem que aquesta ordre sortirà publicada al DOGC al final del mes de maig.

Memòries d'un arxivador de secà

Albert Villaró

Visita

Ha pujat a veure'm el regidor d'hisenda. Per primera vegada, i ja fa dues legislatures i mitja que corre per la casa. Ha estat una visita sense anunci, sense objectius aparents i, sobretot, molt breu. Primer ha tret el cap pel forat de l'escala. Ha arquejat una cella malfiada, com si no s'atrevis a continuar, com si a dalt l'esperés amb un parany, una barrada a la tupina. Finalment s'ha mig decidit. S'ha aturat un moment al moble on hi ha els pergamins. Ha intentat obrir un calaix, tot emetent uns curiosos sons guturals. No ha pogut, i ho ha deixat de seguida per impossible. Ha mirat per la finestra una bona estona: intentava identificar algú que passava pel mig de la plaça, carregant una carpeta que li ha semblat plena de factures endarrerides, i que probablement anava a veure'l per queixar-se. No ha avançat més. Ha girat cua, potser per mirar d'amagar-se amb prou temps del proveïdor que ha detectat a la plaça. Mentre desapareixia escales avall, m'ha dit:

–Hauries de pagar per estar aquí.
Sempre diu el que pensa.

Colom

Falta mitja hora per plegar. No hi ha cap signe d'activitat a la resta de la casa.

Tancat el servei d'atenció al públic, els serveis administratius comencen les seves maniobres de replegament i relaxació, prèvies al discret orgasme laboral que és l'hora de plegar. Comença a fer caloreta, és l'hora del sol. De sobte, un impacte brutal trenca el tel de nyonya que s'havia instal·lat a la sala. Ha estat un colom, que, enlluernat, no ha vist que avançava indefectiblement cap a una finestra. Durant uns instants ha quedat mig estabornit a l'ampit, fins que s'ha deixat caure al buit per remuntar un vol incert. Es diu que els coloms són ocells bruts. En puc donar fe: al vidre ha quedat, perfectament visible, la imatge grassa, plena d'àcars, del colom accidentat. Té les ales obertes, i amb el bec dibuixa un gest com de sorpresa o de disgust.

Béns mobles

La professora ha estat la darrera a pujar. A la sala ja hi ha una vintena de criatures cridaneres. De deu o dotze anys, amb la canalla d'avui l'edat és de mal calcular. La professora, que té un aire cansat, ha intentat de posar ordre.

–Va, nens. Feu bondat i calleu d'una vegada. Aquest senyor és l'arxivador municipal.

Passat l'impacte inicial, penso que l'expressió és perfecta, immillorable.

Nova seu de l'Arxiu Històric de Lleida

El nou Arxiu Històric de Lleida

Lluís Cermeno i Martorell

El 19 d'abril de 2005 la ministra de Cultura del Govern de l'Estat i la consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya inauguraven la nova seu de l'Arxiu Històric de Lleida. Es culminava així un procés iniciat l'any 1998. En aquell moment la Subdirecció General d'Arxius Estats i la Direcció General del Patrimoni Cultural -Servei d'Arxius- acorden construir un edifici de nova planta i emplaçar-lo en un solar de l'Illa de la Maternitat de Lleida cedit per la Diputació de Lleida. En aquest marc de col·laboració, es redacta des del Departament de Cultura el programa de construcció de l'arxiu, on es recullen les necessitats específiques del centre aportades per la directora del centre així com l'experiència en construcció d'aquests equipaments del Departament. El projecte arquitectònic va ser redactat pels arquitectes Josep Benedito i Santiago Orteu i el finançament de l'obra i mobiliari anà a càrrec del Ministeri de Cultura.

El nou centre té una capacitat de 23.000 metres lineals, dels quals actualment són ocupats uns 8.000. Disposa d'un dipòsit de 200 m² dedicat exclusivament a planeres per a documents de gran format, dos dipòsits climatitzats amb temperatura i humitat controlades, destinats a suports documentals que ho requereixen per a la seva conservació. Un d'aquests dipòsits ha estat subdividit, la part interior amb un clima de 5° C per a pel·lícules en color i l'altra a uns 15° C. D'aquesta forma, i en cas que es requereixi accedir a les pel·lícules en color, s'evita un salt tèrmic excessiu. El sistema d'extinció escollit per a tots els dipòsits ha estat el gas M100. El projecte ha cuidat molt les zones de treball pel personal de l'arxiu, de forma que totes les sales de treball són amples i ben il·lu-

minades. El circuit intern de la documentació va des del moll de descàrrega, sala de recepció de documents, sala de desinsectació i sala de classificació. A les sales de treball properes als dipòsits documentals hi ha les sales tècniques on es realitza la descripció documental i una sala de reprografia i altra de restauració. Als dipòsits i sales de treball hi ha cablejat per accedir a la xarxa interna des de qualsevol punt. S'ha optat per no disposar de PC's estàtics en els dipòsits sinó que es disposa de tres PC's portàtils (a més dels propis del punt de treball de cada treballador) amb els quals es pot treballar des de qualsevol punt del centre. Pel que fa a la zona pública destaquem una sala d'actes polivalent de mig format (unes 50 persones), una aula per 30 persones i una sala de reunions. La sala de consulta s'ha previst per a 24 persones, 3 cabines per a consulta d'audiovisuals i microfilms i una sala de consulta en grup que permetrà treballar directament amb la documentació a equips d'investigació.

A banda de l'obra volem destacar que en tot aquest temps s'ha treballat intensivament per part del personal del centre i de diverses persones contractades pel Departament de Cultura en la descripció de fons de l'arxiu ; una part del qual estava en els baixos de l'antic mercat de Santa Caterina i que un cop inventariat va ser dipositat a l'Arxiu Central Territorial de la Generalitat de Catalunya a Lleida.

Aquest esforç ha permès realitzar tot el procés de trasllat d'una seu a l'altra de forma ben organitzada i en un temps breu; de forma que només s'ha suspès la consulta pública el mínim imprescindible i avui ja es pot atendre als ciutadans amb total normalitat.

Bibliografia

Arxiu Comarcal del Solsonès. Butlletí informatiu de l'ACS. N. 6 (Solsona, desembre 2004). 20 p.

Arxiu Històric de Lleida. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Ministerio de Cultura, [2005][fullet].

CASES i LOSCOS, Lluïsa. *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. III. Segle XVII: 1601-1650*. Barcelona: Fundació Noguera, 2004. (Inventaris d'Arxius Notarials de Catalunya, 29). 426 p.

Comissió de la Dignitat = The Dignity Commission. *The Archives Franco Stole from Catalonia. The campaign for their return*. Lleida: Editorial Milenio, 2004. 115 p.

Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents. *Memòria 2003-2004*. Barcelona: Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents, 2004. 12 p.

GONZALVO i BOU, Gener. "Arxiu de Poblet. Arxiu Eduard Toda i Güell" A: *Aplec de Treballs*, 22 (Montblanc, 2004), p.125-134.

El ferrocarril Transpirinenc. Fons fotogràfic de Nicolau Coma i Llitjós. Ripoll: Consell Comarcal del Ripollès, 2004. (Imatges de l'Arxiu, 1). 68 p.

GRAU i PUJOL, Josep M. T. "Els arxius de Rojals" A: *Aplec de Treballs*, 22 (Montblanc, 2004), p. 135-144.

GRAU i PUJOL, Josep M.T. "Els fons documentals de la Guàrdia dels Prats" A: *La Guàrdia dels Prats i la seva església. Treballs en el VII Centenari de la mort de Sant Pere Ermengol (1304-2004)*. Valls: Cossetània Edicions, 2004. (El Tinter, 49), p. 11-22.

Imatge i recerca. Ponències, experiències i comunicacions. *8es Jornades Antoni Varés*. Girona, 16-19 de novembre de 2004. Girona: Ajuntament de Girona, 2004. (Textos i documents, 12). 213 p.

JIMÉNEZ, Àngel. "Els fons Josep Berga i Boada de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols" A: *El Cartipàs del plafó. Suplement del butlletí d'informació cultural d'Olot*, 23 (Olot, desembre 2004), p. 2.

Lligall. *Revista Catalana d'Arxivística*. N. 22. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 2004. 534 p.

PAGAROLAS i SABATÉ, Laureà (coord.); CASES i LOSCOS, Lluïsa; CURTO i HOMEDES, Albert, MAYANS i PLUJÀ, Antoni; PLANES i ALBETS, Ramon. *Els fons de protocols de Catalunya. Estat actual i proposta de sistematització*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 2005. (Textos, 05). 308 p.

PORTA i BALANYÀ, Josep M. "Els notaris de Sarral (segles XVII-XIX). El retorn a la Conca de Barberà dels protocols notariais anteriors al segle XIX del districte de Montblanc" A: *3r. Recull de Treballs El Baluard*. Sarral, 2004. Sarral: Revista El Baluard, 2004, p. 201-219.

PORTA i BALANYÀ, Josep M. "Retornen a l'Arxiu Històric Comarcal de Montblanc els protocols anteriors al segle XIX" A: *El Baluard*, 127 (Sarral, gener-febrer 2004), p. 30-31.

PORTA i BALANYÀ, Josep M. "El retorn de protocols. El retorn a l'Arxiu Històric Comarcal de Montblanc de la documentació del fons notarial anterior al segle XIX de l'antic districte de Montblanc" A: *El Foradot*, 22 (Montblanc, gener-febrer 2004), p. 9-13.

PORTA i BALANYÀ, Josep M. "Retornen a l'Arxiu Històric Comarcal de Montblanc els protocols de l'Espluga anteriors al segle XIX" A: *El Francolí*, 226 (L'Espluga de Francolí, febrer 2004), p. 13.

PUIG i USTRELL, Pere. "Notes històriques sobre la institució i la funció notarial en època moderna i contemporània. El cas de l'escribania i la notaria públiques de Terrassa". A: *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, XXII (Barcelona, 2004), p. 95-133.

PUYOL i TORRES, Carme. "El fons documental de Cels Gomis i Mestre i la Conca de Barberà" A: *Aplec de Treballs*, 22 (Montblanc, 2004), p. 145-152.

Recorregut visual per l'obra pública i l'urbanisme de la postguerra a les comarques de Ponent. Fons Regiones Devastadas de l'Arxiu Històric de Lleida (1939-1960). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2005. Cd. Publicació no venal.

ARXIUS. Butlletí de la Subdirecció general d'Arxius. Número 42, primavera 2005.

Edita: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Redacció: Subdirecció general d'Arxius, carrer Portaferriça, 1 -Palau Moja-, 08002 Barcelona
arxius.cultura@gencat.net, www.cultura.gencat.net/arxius.

Direcció i secretaria: Subdirecció general d'Arxius. Àrea de Coordinació general d'Arxius.

Secció de Projectes i Protecció del Patrimoni Documental.

Consell de redacció: R. Alberch i Fugueras, F. Balada i Bosch, L. Germenó i Martorell, M. Corominas i Noguera, M. Font i Vinyes, R. Ibarra i Ollé, A. Magrinyà i Rull, B. Martínez i Raduà, X. Pedrals i Costa, R. Planes i Albets, P. Puig i Ustrell, J. Serchs i Serra, A. Villaró i Boix.

Disseny gràfic: America Sanchez i Albert Planas

Tipografia: PMN Caecilia / Impressió: Printing Sùria, SL / Tiratge: 2.500 exemplars

Dipòsit legal: B-17.466-93 / ISSN: 1133-3774